

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Ochrony Mokradeł (CMok)

Wykonawca dokumentacji planistycznej Natura 2000

OPIS ZAŁOŻEŃ
DO SPORZĄDZENIA PROJEKTU PLANU ZADAŃ OCHRONNYCH
dla obszaru Natura 2000
Ostoja Augustowska PLH200005

Dokument sporządzony w ramach I etapu prac nad projektem Planu Zadań Ochronnych dla obszaru
Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005

*Opracowanie sporządzone na podstawie dokumentacji PZO z 2013 r., zarządzenia zmieniającego PZO z 2020 r., aktualnego SDF oraz
dostępnych danych urzędowych.*

Ostoja Augustowska PLH200005 - opis założeń do projektu PZO

Centrum Ochrony Mokradeł | ul. Żwirki i Wigury 101 lok. 1.135, 02-089 Warszawa

www.bagna.pl | e-mail: biuro@bagna.pl

Projekt Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005

Centrum Ochrony Mokradeł (CMok)

Wykonawca dokumentacji planistycznej Natura 2000

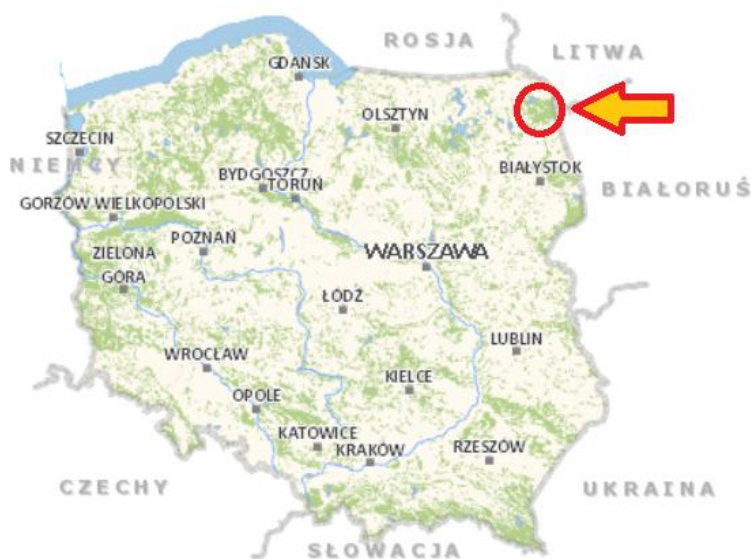
1. Informacje ogólne

Dokument stanowi opracowanie wykonane w ramach I etapu prac nad projektem Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005 i określa założenia przyjęte do sporządzenia projektu Planu. Układ dokumentu nawiązuje do dokumentacji PZO sporządzonej dla Ostoi Augustowskiej w 2013 r., przy czym jako nadrzędne źródło dla listy przedmiotów ochrony, celów, zagrożeń i działań przyjęto jednolite załączniki opublikowane w zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 4 listopada 2020 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia PZO.

Element	Informacja
Nazwa obszaru	Ostoja Augustowska
Kod obszaru	PLH200005
Rodzaj obszaru	Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000
Powierzchnia	107 068,74 ha według rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 24 czerwca 2021 r.; w dokumentacji PZO 2013 stosowano wartość 107 068,7 ha
Organ sprawujący nadzór	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku
Zakres projektowanego PZO	Cały obszar Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005
Układ współrzędnych granicy	PUWG 1992 / EPSG:2180; opis granic po korekcie zawiera załącznik nr 1 do zarządzenia z 2020 r.

Źródła: dokumentacja PZO 2013; zarządzenie nr 27/2013 RDOŚ w Białymstoku; zarządzenie RDOŚ w Białymstoku z 4 listopada 2020 r.; rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z 24 czerwca 2021 r. w sprawie SOO Ostoja Augustowska.

MAPA POGLĄDOWA 1 – specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005 – położenie obszaru na terenie Polski.

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Ostoja Augustowska PLH200005 - opis założeń do projektu PZO

Centrum Ochrony Mokradeł | ul. Żwirki i Wigury 101 lok. 1.135, 02-089 Warszawa

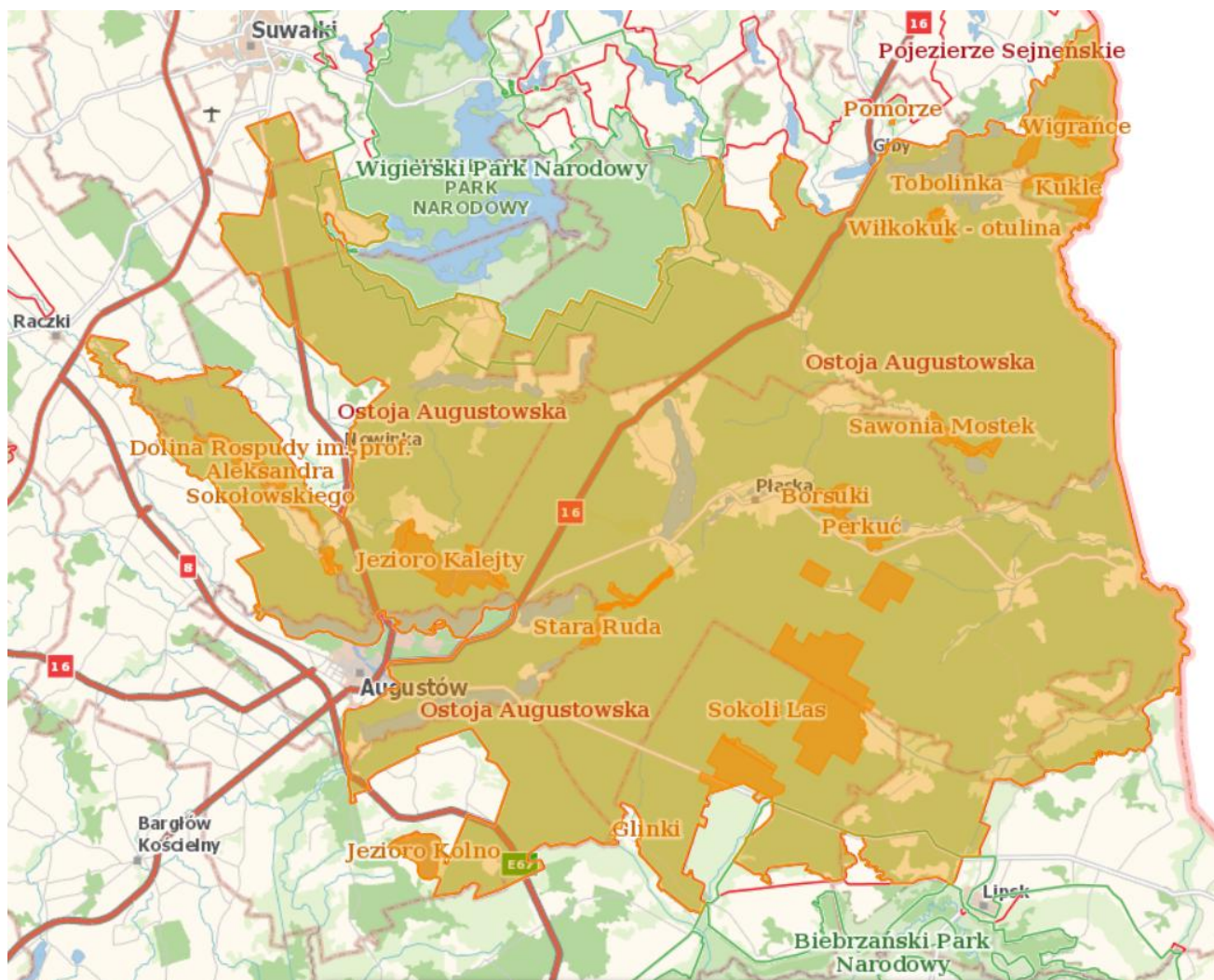
www.bagna.pl | e-mail: biuro@bagna.pl

Projekt Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005

Centrum Ochrony Mokradeł (CMok)

Wykonawca dokumentacji planistycznej Natura 2000

MAPA POGLĄDOWA 2 – specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005 – usytuowanie obszaru w regionie z zaznaczeniem większych miejscowości, dróg głównych, granic sąsiednich parków narodowych oraz rezerwatów przyrody zlokalizowanych w obszarze.

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?showExternalObject=758EC5F0E9674CAF43ACF1F273CFF990>

2. Założenia metodyczne i hierarchia danych

Dokument przygotowano w oparciu o zasadę pierwszeństwa danych nowszych i bardziej szczegółowych. W przypadku rozbieżności pomiędzy dokumentacją PZO z 2013 r. a zmianą PZO z

Ostoja Augustowska PLH200005 - opis założeń do projektu PZO

Centrum Ochrony Mokradeł | ul. Żwirki i Wigury 101 lok. 1.135, 02-089 Warszawa

www.bagna.pl | e-mail: biuro@bagna.pl

Projekt Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005

Centrum Ochrony Mokradeł (CMok)

Wykonawca dokumentacji planistycznej Natura 2000

2020 r. za wiążące przyjęto dane z 2020 r. Dotyczy to w szczególności listy przedmiotów ochrony, identyfikacji zagrożeń, celów działań ochronnych, działań ochronnych i monitoringu.

- Dokumentacja projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005, BULiGL Oddział w Białymstoku, 2013.
- Zarządzenie nr 27/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 31 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia PZO.
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 4 listopada 2020 r. zmieniające PZO, z jednolitą treścią załączników.
- Aktualny Standardowy Formularz Danych dla PLH200005, dostępny w wyszukiwarce Natura 2000 GDOŚ.
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Augustowska (PLH200005).
- Dane przestrzenne GDOŚ, Geoserwis GDOŚ, Geoportal oraz CRFOP - w zakresie możliwym do weryfikacji opisowej bez wykonywania nowych analiz GIS.

Dane przestrzenne załączone do dokumentacji 2013 obejmują m.in. warstwy SHP dla siedlisk przyrodniczych i stanowisk wybranych grup gatunków. Wykorzystano je jako potwierdzenie, że dokumentacja bazowa zawiera dane lokalizacyjne i powinna być traktowana jako materiał źródłowy dla szczegółowego opracowania kart działań oraz monitoringu.

3. Status prawny i zakres obszaru objętego planem

Ostoja Augustowska została zatwierdzona jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty w kontynentalnym regionie biogeograficznym. Obszar został następnie wyznaczony polskim aktem prawnym jako specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000. Obowiązujący akt krajowy określa nazwę, położenie administracyjne, obszar, mapę oraz cel i przedmioty ochrony.

Plan zadań ochronnych ustanowiony w 2013 r. obejmował cały obszar Natura 2000. W niniejszych założeniach również przyjmuje się, że nowy projekt PZO obejmie cały obszar PLH200005.

Przeprowadzono analizę przesłanek określonych w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody. Nie stwierdzono podstaw do wyłączenia jakiegokolwiek części obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005 z zakresu projektu Planu Zadań Ochronnych. Projekt PZO obejmie cały obszar Natura 2000.

Istotną kwestią formalną jest korekta opisu granic wprowadzona w 2020 r. W uzasadnieniu zmiany wskazano, że załącznik nr 1 do zarządzenia z 2013 r. zawierał błędne dane graniczne odnoszące się do innego obszaru Natura 2000. Zarządzenie z 2020 r. usunęło ten błąd i wprowadziło prawidłowy opis granic Ostoi Augustowskiej w układzie PUWG 1992.

Centrum Ochrony Mokradeł (CMok)

Wykonawca dokumentacji planistycznej Natura 2000

4. Położenie administracyjne

Obszar Natura 2000 Ostoja Augustowska położony jest w województwie podlaskim, na terenie powiatów: augustowskiego, sejneńskiego i suwalskiego. Dokumentacja PZO 2013 wskazuje następujące jednostki samorządu terytorialnego położone w granicach obszaru:

Lp.	Powiat	Gmina	Powierzchnia obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005 w granicach gminy [ha]*
1	augustowski	Augustów - gmina miejska	2 400
2	augustowski	Augustów - gmina wiejska	9 500
3	augustowski	Lipsk	3 600
4	augustowski	Nowinka	12 500
5	augustowski	Płaska	37 319
6	augustowski	Sztabin	5 800
7	sejneński	Giby	32 327
8	sejneński	Krasnopol	1 500
9	sejneński	Sejny - gmina wiejska	700
10	suwalski	Suwałki - gmina miejska	123
11	suwalski	Suwałki - gmina wiejska	1 000
12	suwalski	Raczki	300
RAZEM			107 069

*Podane powierzchnie zostały zaokrąglone do 1 ha

5. Charakterystyka fizycznogeograficzna i przyrodnicza

Ostoja Augustowska obejmuje prawie całą leżącą na terytorium Polski część Puszczy Augustowskiej, z pominięciem Wigierskiego Parku Narodowego. Jest to jeden z największych i najlepiej zachowanych kompleksów leśnych Europy środkowo-wschodniej. Lesistość obszaru jest bardzo wysoka - przeważają bory sosnowe, bory sosnowo-świerkowe, olsy, bory i lasy bagienne oraz miejscami występują płaty grądów i łągów.

Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną J. Kondrackiego obszar leży w prowincji Niżu Wschodniobałtycko-Białoruskiego, w zasięgu podprowincji Pojezierzy Wschodniobałtyckich oraz Wysoczyń Podlasko-Białoruskich. Główne jednostki niższego rzędu to Pojezierze Litewskie, Nizina Północnopodlaska, Pojezierze Wschodniosuwalskie, Równina Augustowska oraz Kotlina Biebrzańska.

Równina Augustowska jest rozległym polem sandrowym, zbudowanym z piasków i żwirów osadzonych przez wody topniejącego lądolodu. Rzeźba terenu jest na ogół słabo urozmaicona, jednak istotnym elementem krajobrazu są jeziora rynnowe, zagłębienia wytopiskowe, doliny rzeczne oraz obszary torfowiskowe. Przez Puszcę przebiega dział wodny pomiędzy dorzeczem Wisły i Niemna. Południowo-zachodnia część obszaru odwadniana jest przez Nettę i jej dopływy, m.in.

Ostoja Augustowska PLH200005 - opis założeń do projektu PZO

Centrum Ochrony Mokradeł | ul. Żwirki i Wigury 101 lok. 1.135, 02-089 Warszawa

www.bagna.pl | e-mail: biuro@bagna.pl

Projekt Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005

Centrum Ochrony Mokradeł (CMok)

Wykonawca dokumentacji planistycznej Natura 2000

Rospudę, Bliznę i Szczeberkę, natomiast północno-wschodnią część odwadnia Czarna Hańcza wraz z dopływami.

Na terenie obszaru występują liczne jeziora o zróżnicowanej trofii: twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z ramienicami, jeziora eutroficzne, jeziora dystroficzne oraz drobne zbiorniki astatyczne. Wiele z nich pozostaje w powiązaniu z torfowiskami przejściowymi, wysokimi i niskimi.

Szate roślinną kształtują ubogie gleby piaszczyste, gleby torfowe i klimat o cechach kontynentalnych. Charakterystyczne jest występowanie wielu gatunków borealnych, w tym tzw. reliktyw glacyjnych, np. turzycy kulistej, turzycy delikatnej, gwiazdnicy grubolistnej, wełnianeczki alpejskiej, wielosiłu błękitnego, brzozy niskiej, skalnicy torfowiskowej, haczykowca błyszczącego czy parzęchlinu trójrzędowego.

6. Struktura użytkowania i pokrycia terenu

Według zestawienia z dokumentacji PZO 2013, opartego na danych CORINE Land Cover 2006, obszar ma zdecydowanie leśny charakter. Lasy zajmowały ok. 90 791,45 ha, tj. 84,80% powierzchni obszaru. Zbiorniki wodne obejmowały 4 181,24 ha, tj. 3,91%, a grunty orne 4 004,59 ha, tj. 3,75%. Łąki zajmowały 2 511,61 ha, tj. 2,35%.

Typ pokrycia/użytkowania terenu (CLC 2006)	Powierzchnia [ha]	Udział [%]
Lasy	90 791,45	84,80
Zbiorniki wodne	4 181,24	3,91
Grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających	4 004,59	3,75
Złożone systemy upraw i działek	2 735,09	2,55
Łąki	2 511,61	2,35
Tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej	1 599,35	1,49
Bagna śródlądowe	781,36	0,73
Lasy i roślinność krzewiasta w stanie zmian	377,22	0,35
Zabudowa luźna	75,28	0,07
Tereny przemysłowe lub handlowe	5,48	0,01
Tereny sportowe i wypoczynkowe	4,97	<0,01
Miejskie tereny zielone	0,60	<0,01
Miejsca eksploatacji odkrywkowej	0,50	<0,01

Tabela: struktura użytkowania według dokumentacji PZO 2013 (CLC 2006). Dane powinny zostać zaktualizowane w toku prac nad nowym PZO z wykorzystaniem aktualnych danych przestrzennych, w szczególności BDOT10k, EGIB, danych LP i warstw GDOŚ.

Centrum Ochrony Mokradeł (CMok)

Wykonawca dokumentacji planistycznej Natura 2000

7. Istniejące formy ochrony przyrody

Ostoja Augustowska pokrywa się z licznymi formami ochrony przyrody. Są to: rezerваты przyrody oraz obszary chronionego krajobrazu: Puszcza i Jeziora Augustowskie oraz Dolina Rospudy. Obszar funkcjonalnie i przestrzennie powiązany jest również z obszarami Natura 2000: Puszcza Augustowska PLB200002, Ostoja Biebrzańska PLB200006, Ostoja Wigierska PLH200004 i Dolina Biebrzy PLH200008.

W dokumentacji PZO 2013 wskazano 13 rezerwatów przyrody znajdujących się w granicach Ostoi. W związku z późniejszym tworzeniem nowych rezerwatów i zmianami granic części istniejących obiektów na obszarze Natura 2000 Ostoja Augustowska znajduje się obecnie 19 rezerwatów przyrody. Aktualny wykaz przedstawiono poniżej.

Lp.	Rezerwat przyrody - wykaz PZO 2013	Powierzchnia [ha]	Rok utworzenia
1	Bory nad Kanałem Augustowskim	57,16	2024
2	Brzozowy Grąd	0,12	1960
3	Dolina Rospudy im. prof. A. Sokołowskiego	264,58	2024
4	Glinki	1,79	1973
5	Jezioro Kalejty	763,30	1980
6	Jezioro Kolno	269,26	1982
7	Kozi Rynek	520,14	1959
8	Kukle	343,24	1989
9	Kuriańskie Bagno	1713,62	1985
10	Łempis	132,34	1983
11	Mały Borek	90,49	1990
12	Perkuć	209,82	1971
13	Stara Ruda	76,12	1959
14	Starożyn	298,43	1989
15	Tobolinka	4,62	1959
16	Wigrańce	137,96	2001
17	Wiłkokuk	103,97	2024
18	Swoboda	25,69	2025
19	Sokoli Las	44,87	2025

8. Aktualne przedmioty ochrony obszaru

W aktualizacji PZO z 2020 r. opublikowano jednolite brzmienie załączników, w tym celów działań ochronnych dla 32 przedmiotów ochrony. Jednocześnie w uzasadnieniu wskazano, że z listy przedmiotów ochrony usunięto siedliska: 2330, 3270, 6410, 6430, 6510, 7150, 9110, 91T0 oraz gatunki: starodub łąkowy i żółw błotny. Dodano natomiast piskorza *Misgurnus fossilis* oraz poczwarówkę Geyera *Vertigo geyeri*. Na podstawie obowiązującego Standardowego Formularza

Ostoja Augustowska PLH200005 - opis założeń do projektu PZO

Centrum Ochrony Mokradeł | ul. Żwirki i Wigury 101 lok. 1.135, 02-089 Warszawa

www.bagna.pl | e-mail: biuro@bagna.pl

Projekt Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005

Centrum Ochrony Mokradeł (CMok)**Wykonawca dokumentacji planistycznej Natura 2000**

Danych (aktualizacja 2026-03) oraz obowiązującego PZO ustalono następujące przedmioty ochrony objęte projektem Planu.

Lp.	Kod	Przedmiot ochrony	Grupa
1	3140	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łakami ramienic <i>Charetea</i>	siedlisko wodne
2	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	siedlisko wodne
3	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	siedlisko wodne
4	3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników <i>Ranunculon fluitantis</i>	siedlisko rzeczne
5	4030	Suche wrzosowiska	siedlisko nieleśne
6	6120	Ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe	siedlisko nieleśne
7	7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	siedlisko torfowiskowe
8	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	siedlisko torfowiskowe
9	7210	Torfowiska nakredowe	siedlisko torfowiskowe
10	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe	siedlisko torfowiskowe
11	9170	Grąd subkontynentalny	siedlisko leśne
12	91D0	Bory i lasy bagienne	siedlisko leśne
13	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	siedlisko leśne
14	1393	Sierpowiec błyszczący / haczykowiec błyszczący <i>Hamatocaulis vernicosus</i>	gatunek roślin (mchy)
15	1437	Leniec bezpodkwiatkowy <i>Thesium ebracteatum</i>	gatunek roślin
16	1477	Sasanka otwarta <i>Pulsatilla patens</i>	gatunek roślin
17	1516	Aldrowanda pęcherzykowata <i>Aldrovanda vesiculosa</i>	gatunek roślin wodnych
18	1528	Skalnica torfowiskowa <i>Saxifraga hirculus</i>	gatunek roślin
19	1902	Obuwik pospolity <i>Cypripedium calceolus</i>	gatunek roślin
20	1903	Lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>	gatunek roślin
21	1939	Rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i>	gatunek roślin
22	1337	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	ssak
23	1352	Wilk <i>Canis lupus</i>	ssak
24	1355	Wydra <i>Lutra lutra</i>	ssak
25	1361	Ryś <i>Lynx lynx</i>	ssak
26	1166	Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	płaz
27	1188	Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	płaz
28	1096	Minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	minóg (ryba)
29	1145	Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	ryba
30	1013	Poczwarówka Geyera <i>Vertigo geyeri</i>	bezkregowiec
31	1014	Poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>	bezkregowiec
32	1060	Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	bezkregowiec
33	4026	Zagłębek bruzdkowany <i>Rhysodes sulcatus</i>	bezkregowiec
34	1926	Kapturzik gładki <i>Stephanopachys linearis</i>	bezkregowiec

Należy uwzględnić także nowsze opracowania inwentaryzacyjne i monitoringowe, w tym inwentaryzację z 2022 r. dotyczącą m.in. siedlisk przyrodniczych 3140, 3150, 3160, 3260, 4030, 6120 oraz gatunków roślin: sasanki otwartej, leńca bezpodkwiatkowego, obuwika pospolitego,

Ostoja Augustowska PLH200005 - opis założeń do projektu PZO

Centrum Ochrony Mokradeł | ul. Żwirki i Wigury 101 lok. 1.135, 02-089 Warszawa

www.bagna.pl | e-mail: biuro@bagna.pl

Projekt Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005

Centrum Ochrony Mokradeł (CMok)

Wykonawca dokumentacji planistycznej Natura 2000

haczykowca błyszczącego, aldrowandy pęcherzykowatej i skalnicy torfowiskowej. Wyniki te powinny zostać wykorzystane przy ocenie aktualności celów i działań.

9. Przedmioty ochrony wymagające szczególnej uwagi

W ramach prac nad projektem PZO szczególną uwagę należy zwrócić na następujące przedmioty ochrony, czy istnieje potrzeba formalnego wskazania kluczowych przedmiotów ochrony, decydujących o wyznaczeniu obszaru i integralności sieci Natura 2000. Wstępnie szczególnej uwagi wymagają:

- siedliska jeziorne 3140, 3150 i 3160, ze względu na wrażliwość na eutrofizację, presję rekreacyjną, zabudowę brzegów i zmiany stosunków wodnych;
- siedliska torfowiskowe 7110, 7140, 7210 i 7230, 91D0 ze względu na wielkoskalowe zaburzenia warunków hydrologicznych w obrębie przeważającej części ekosystemów torfowiskowych;
- siedliska leśne 9170, 91D0 i 91E0, ze względu na dominujący leśny charakter obszaru, prowadzenie gospodarczego użytkowania lasów na przeważającej powierzchni siedliska 9170, konieczność zachowania zasobów martwego drewna, starodrzewów i naturalnej struktury drzewostanów;
- aldrowanda pęcherzykowata, skalnica torfowiskowa, lipiennik Loesela, obuwik pospolity, leniec bezpodkwiatkowy i sasanka otwarta, jako gatunki wymagające utrzymania lub poprawy stanu ich siedlisk;
- wydra, minóg strumieniowy i piskorz, jako gatunki zależne od jakości wód, drożności hydrologicznej i stanu siedlisk wodnych;
- duże drapieżniki – wilk i ryś – jako gatunki wymagające utrzymania rozległych, mało pofragmentowanych kompleksów leśnych i korytarzy ekologicznych.

10. Istniejące i potencjalne zagrożenia

Załącznik nr 2 do Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 4 listopada 2020 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005 zawiera szczegółową identyfikację zagrożeń dla poszczególnych przedmiotów ochrony. Na poziomie założeń do projektu PZO najważniejsze grupy zagrożeń można ująć następująco:

Grupa zagrożeń	Znaczenie dla obszaru
Eutrofizacja i zanieczyszczenia wód	dotyczy przede wszystkim siedlisk 3140, 3150, 3160 i 3260 oraz gatunków wodnych; źródłem są spływy powierzchniowe, ścieki, odpady i presja rekreacyjna

Ostoja Augustowska PLH200005 - opis założeń do projektu PZO

Centrum Ochrony Mokradeł | ul. Żwirki i Wigury 101 lok. 1.135, 02-089 Warszawa

www.bagna.pl | e-mail: biuro@bagna.pl

Projekt Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005

Centrum Ochrony Mokradeł (CMok)

Wykonawca dokumentacji planistycznej Natura 2000

Zmiany stosunków wodnych	zagrożenie dla jezior, torfowisk, rzek, płazów, ryb i gatunków roślin torfowiskowych; obejmuje odwodnienia, zaburzenia retencji oraz prace hydrotechniczne
Zabudowa rozproszona i presja inwestycyjna	szczególnie w strefach przyjeziornych i miejscowościach turystycznych; może powodować fragmentację siedlisk, dopływ biogenów i pogorszenie krajobrazu
Gospodarka rybacka i introdukcje gatunków	dotyczy jezior ramienicowych, eutroficznych i dystroficznych; nadmierne lub niewłaściwe zarybianie może zmieniać strukturę biocenoz wodnych
Zarastanie siedlisk otwartych	zagrożenie dla muraw, wrzosowisk, gatunków roślin światłolubnych; wymaga działań czynnych
Gospodarka leśna niedostosowana do wymogów siedlisk	może oddziaływać na grądy, bory i lasy bagienne oraz łęgi; istotne jest zachowanie starodrzewów, martwego drewna, struktury pionowej i poziomej oraz właściwego składu gatunkowego
Gatunki obce i ekspansywne	zagrożenie potencjalne i lokalnie istniejące dla siedlisk wodnych, leśnych i nieleśnych; wymaga monitoringu i eliminacji tam, gdzie jest to uzasadnione
Turystyka i rekreacja	koncentracja ruchu nad jeziorami, presja na brzegi, płoszenie zwierząt, zaśmiecanie, niszczenie roślinności szuwarowej i litoralnej
Fragmentacja korytarzy ekologicznych	dotyczy przede wszystkim dużych ssaków, w tym wilka i rysia; związana z infrastrukturą liniową, zabudową oraz wzrostem antropopresji
Zmiany klimatyczne	susze, spadek retencji, obniżanie poziomu wód gruntowych i zwiększone ryzyko pożarów mogą pogarszać stan siedlisk wodno-błotnych i leśnych

W projekcie PZO należy zachować szczegółową strukturę zagrożeń z załącznika nr 2 do zarządzenia z 2020 r., z aktualizacją wynikającą z inwentaryzacji po 2020 r., bieżących danych monitoringowych oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gmin.

11. Wstępne kierunki celów i działań ochronnych

Cele działań ochronnych powinny wynikać bezpośrednio z oceny stanu ochrony poszczególnych przedmiotów. W obecnie obowiązującym PZO dominują trzy typy celów: utrzymanie obecnego stanu ochrony, odtworzenie właściwego stanu poprzez ochronę czynną oraz uzupełnienie stanu wiedzy. W nowym projekcie PZO należy zweryfikować, czy cele te pozostają aktualne.

Grupa przedmiotów	Kierunki działań
Siedliska jeziorne	ochrona stref brzegowych i szuwarowych, ograniczenie dopływu biogenów, utrzymanie stosunków wodnych, modyfikacja gospodarki rybackiej, przeciwdziałanie zanieczyszczeniom i presji rekreacyjnej
Siedliska rzeczne	utrzymanie naturalnego charakteru cieków, drożności ekologicznej i jakości wód; unikanie regulacji, prac utrzymaniowych pogarszających stan siedlisk i likwidacji roślinności wodnej

Centrum Ochrony Mokradeł (CMok)**Wykonawca dokumentacji planistycznej Natura 2000**

Torfowiska	utrzymanie lub poprawa warunków wodnych, usuwanie nalotu drzew i krzewów tam, gdzie zarastanie pogarsza stan siedliska, monitoring hydrologiczny i botaniczny
Siedliska leśne	zachowanie starodrzewów i martwego drewna, wyłączenie najcenniejszych płątów z użytkowania rębnego, prowadzenie zabiegów hodowlano-ochronnych przywracających właściwy skład i strukturę drzewostanu
Gatunki roślin	ochrona znanych stanowisk, przeciwdziałanie zacienieniu lub przesuszeniu, uzupełnienie stanu wiedzy o stanowiskach, monitoring populacji
Gatunki wodne i płazy	utrzymanie jakości i ilości wód, ochrona miejsc rozrodu, ograniczenie barier i prac ingerujących w siedliska, inwentaryzacja stanowisk
Duże ssaki	utrzymanie ciągłości kompleksu leśnego i korytarzy migracyjnych, ograniczanie fragmentacji siedlisk i płoszenia w kluczowych ostojach

12. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze

Ostoja Augustowska ma charakter przede wszystkim leśny, jednak istotne znaczenie dla ochrony obszaru mają także gospodarka wodna, turystyka, rybactwo, rolnictwo ekstensywne oraz planowanie przestrzenne gmin. Sieć osadnicza jest na ogół słabo rozwinięta, a zabudowa ma przeważnie charakter rozproszony. Większe obszary bezleśne koncentrują się m.in. w rejonie jezior, dolin rzecznych oraz terenów rolniczych.

Gospodarka leśna prowadzona jest głównie na gruntach w zarządzie PGL Lasy Państwowe. Dokumentacja PZO 2013 wskazuje sześć nadleśnictw: Augustów, Głębokki Bród, Płaska, Pomorze, Szczebra i Suwałki. W toku prac nad projektem należy ponownie zweryfikować zakres przestrzennego pokrycia nadleśnictw z PLH200005, w tym aktualność danych urzędzeniowych, lokalizację siedlisk i stanowisk gatunków oraz zgodność wskazań gospodarczych z celami ochrony obszaru.

Gospodarka wodno-ściekowa, zwłaszcza w strefach turystycznych i przyjeziornych, ma bezpośrednie znaczenie dla siedlisk wodnych. Szczególną uwagę należy zwrócić na jeziora będące przedmiotami ochrony, na zlewnie bezpośrednie, stan zabudowy rekreacyjnej oraz skuteczność systemów kanalizacyjnych i gospodarki odpadami.

Turystyka i rekreacja są istotnym elementem funkcjonowania lokalnej gospodarki, lecz ich rozwój powinien być powiązany z ochroną stref brzegowych, ograniczaniem presji na litorale jezior, utrzymaniem roślinności szuwarowej oraz kanalizowaniem ruchu turystycznego na trasach i obiektach do tego przeznaczonych.

13. Dokumenty planistyczne i wskazania do ich aktualizacji

Dokumentacja PZO 2013 zawierała analizę dokumentów planistycznych gmin i wskazania do zmian. W nowym projekcie PZO należy ponownie przeanalizować studia uwarunkowań i kierunków

Centrum Ochrony Mokradeł (CMok)

Wykonawca dokumentacji planistycznej Natura 2000

zagospodarowania przestrzennego, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, strategie rozwoju, programy ochrony środowiska, plany urządzenia lasu, dokumenty gospodarki wodnej oraz inne dokumenty mogące wpływać na przedmioty ochrony.

- Czy dokumenty prawidłowo wskazują obecność PLH200005 i jego przedmiotów ochrony.
- Czy przeznaczenie terenów w strefach jezior, torfowisk, dolin rzecznych i cennych siedlisk leśnych nie powoduje ryzyka znaczącego negatywnego oddziaływania.
- Czy dokumenty przewidują rozwój zabudowy rekreacyjnej, infrastruktury turystycznej, dróg, obiektów energetycznych lub inwestycji wodnych w miejscach kolizyjnych.
- Czy dokumenty zawierają zapisy o konieczności zachowania stref buforowych, ochrony wód, gospodarki ściekowej, ochrony zieleni i naturalnej retencji.
- Czy plany urządzenia lasu uwzględniają rozmieszczenie siedlisk i gatunków oraz działania ochronne wynikające z PZO.

14. Udział społeczeństwa i Zespół Lokalnej Współpracy

Sporządzający projekt PZO powinien zapewnić udział zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Podstawowym forum roboczym powinien być Zespół Lokalnej Współpracy. Dokumentacja PZO 2013 zawierała rozbudowany skład ZLW z udziałem administracji ochrony przyrody, Lasów Państwowych, samorządów, instytucji kontrolnych, organizacji społecznych i innych interesariuszy.

Dla nowego projektu PZO należy zaprosić co najmniej następujące grupy podmiotów:

- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – w zakresie nadzoru i metodyki Natura 2000;
- jednostki samorządu terytorialnego wszystkich gmin i powiatów położonych w granicach obszaru;
- nadleśnictwa: Augustów, Głęboki Bród, Płaska, Pomorze, Szczebra i Suwałki oraz RDLP w Białymstoku;
- Wigierski Park Narodowy i Biebrzański Park Narodowy – ze względu na sąsiedztwo, otuliny i powiązania ekologiczne;
- użytkowników rybackich jezior i cieków, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie oraz podmioty odpowiedzialne za gospodarkę wodną;
- ośrodki doradztwa rolniczego, izby rolnicze, rolników i właścicieli gruntów;
- organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną przyrody, turystyką i lokalnym rozwojem;
- lokalne grupy działania, przedsiębiorców turystycznych, zarządców infrastruktury oraz mieszkańców zainteresowanych obszarem.

Ostoja Augustowska PLH200005 - opis założeń do projektu PZO

Centrum Ochrony Mokradeł | ul. Żwirki i Wigury 101 lok. 1.135, 02-089 Warszawa

www.bagna.pl | e-mail: biuro@bagna.pl

Projekt Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005

Centrum Ochrony Mokradeł (CMok)

Wykonawca dokumentacji planistycznej Natura 2000

15. Proponowany zakres trzech spotkań ZLW

Spotkanie	Proponowany cel i zakres
I spotkanie	Prezentacja celu i trybu sporządzenia PZO, granic obszaru, źródeł danych, harmonogramu prac, wstępnych założeń, listy przedmiotów ochrony i zasad udziału społeczeństwa. Zebranie informacji od interesariuszy.
II spotkanie	Omówienie wstępnych wyników weryfikacji terenowej i kameralnej: stanu przedmiotów ochrony, aktualnych zagrożeń, problemów konfliktowych oraz potrzeb uzupełnienia wiedzy. Dyskusja nad kierunkami celów ochrony.
III spotkanie	Prezentacja projektu celów, działań ochronnych, monitoringu oraz wskazań do dokumentów planistycznych. Omówienie uwag, uzgodnienie zapisów i przygotowanie projektu do konsultacji społecznych.

16. Zakres niezbędnych prac analitycznych i terenowych

W oparciu o OPZ oraz dostępne materiały źródłowe należy przewidzieć następujące prace:

- weryfikacja aktualnego SDF i porównanie z listą przedmiotów ochrony wynikającą z PZO po zmianie z 2020 r.;
- aktualizacja danych przestrzennych siedlisk i gatunków z wykorzystaniem warstw GDOŚ, danych z dokumentacji PZO 2013 oraz nowszych inwentaryzacji;
- analiza zmian w granicach i powierzchniach rezerwatów przyrody oraz innych form ochrony w CRFOP;
- weryfikacja aktualnych planów urządzenia lasu i danych leśnej mapy numerycznej;
- analiza aktualnych MPZP, studiów i dokumentów strategicznych gmin;
- sprawdzenie presji inwestycyjnej, zwłaszcza w strefach jezior, cieków i miejscowości turystycznych;
- opracowanie syntetycznej diagnozy zagrożeń i konfliktów przestrzennych;
- przygotowanie tabel celów, działań ochronnych, monitoringu i wskazań planistycznych w układzie zgodnym z rozporządzeniem w sprawie sporządzania projektu PZO.

17. Informacja o postępie prac i zgłaszaniu uwag

Informacje o bieżącym stanie prac nad projektem PZO powinny być udostępniane za pośrednictwem publicznie dostępnych kanałów teleinformatycznych, w szczególności strony internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Biuletynu Informacji Publicznej. Uwagi i wnioski powinny być przyjmowane w formie pisemnej, elektronicznej oraz ustnie do protokołu, zgodnie z zasadami udziału społeczeństwa określonymi w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie.

Centrum Ochrony Mokradeł (CMok)

Wykonawca dokumentacji planistycznej Natura 2000

W komunikatach publicznych należy wskazać: nazwę i kod obszaru, podstawę prawną prac, dane kontaktowe RDOŚ, adres poczty elektronicznej, terminy spotkań ZLW, sposób zgłaszania uwag i miejsce publikacji materiałów.

18. Podsumowanie założeń

Projekt Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005 obejmuje cały obszar Natura 2000 o powierzchni 107 068,74 ha. Na podstawie obowiązującego Standardowego Formularza Danych, obowiązującego PZO oraz przeprowadzonej analizy materiałów źródłowych ustalono przedmioty ochrony objęte projektem Planu. Nie stwierdzono przesłanek do wyłączenia części obszaru z zakresu projektu PZO. Dokument stanowi podstawę do realizacji dalszych prac analitycznych, terenowych i konsultacyjnych przewidzianych w OPZ.

19. Literatura i źródła

- Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku, 2013. Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005 w województwie podlaskim.
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku, Zarządzenie nr 27/2013 z dnia 31 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia PZO dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005.
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku, Zarządzenie z dnia 4 listopada 2020 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia PZO dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005.
- Minister Klimatu i Środowiska, Rozporządzenie z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Augustowska (PLH200005), Dz.U. 2021 poz. 1397.
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, aktualny Standardowy Formularz Danych dla PLH200005.
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Geoserwis GDOŚ i dane przestrzenne Natura 2000.
- Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody – dane o formach ochrony przyrody w granicach obszaru.
- Kondracki J., Geografia regionalna Polski, PWN.
- Matuszkiewicz J.M., regionalizacja geobotaniczna Polski.
- Opis przedmiotu zamówienia WOF.261.13.2026 - załącznik nr 1, w zakresie zadania dotyczącego PLH200005.

Ostoja Augustowska PLH200005 - opis założeń do projektu PZO

Centrum Ochrony Mokradeł | ul. Żwirki i Wigury 101 lok. 1.135, 02-089 Warszawa

www.bagna.pl | e-mail: biuro@bagna.pl

Projekt Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005